

Інформаційно-аналітичні матеріали

1. Проблема. Відсутність національних стратегій та програм у лісовому секторі економіки.

Загрози:

–зниження ефективності функціонування лісів, як екологічного каркасу держави, який сприяє підтриманню екологічної рівноваги навколишнього природного середовища.

Пропозиція до проекту рекомендацій:

- удосконалення і внесення змін до чинної нормативно-правової бази, що регламентує лісогосподарську діяльність (Лісовий кодекс України, Закони України «Про оцінку впливу на довкілля», «Про тваринний світ», «Санітарні правила в лісах України» тощо);
- розроблення та затвердження на урядовому рівні «Національної лісової політики України» (Стратегії розвитку лісового господарства України);
- розроблення Стратегії адаптації лісів та лісового господарства України до зміни клімату;
- розроблення Державної цільової програми розвитку лісового господарства України «Ліси України – 2030».

2. Проблема. Припинення фінансування (з 2016 року) заходів з ведення лісового та мисливського господарства з Державного бюджету України.

Загрози:

- неможливість у повному обсязі виконувати державні завдання та міжнародні зобов'язання щодо ведення лісового господарства, охорони і захисту лісів, лісовпорядкування, обліку, інвентаризації моніторингу лісів,зупинення створення захисних лісових насаджень;
- призупинення діяльності державних лісогосподарських підприємств Півдня та Сходу України(біля 1 млн гектарів надзвичайно цінних захисних лісів Степової зони залишаються без належної охорони);
- втрата висококваліфікованих спеціалістів лісової галузі (з початку 2016 року звільнилося понад 3000 фахівців), заборгованість із заробітної плати;
- зменшення надходжень у бюджеті різних рівнів, загострення соціальної напруги;
- суттєве ослаблення екологічних функцій лісів, великі лісові пожежі, масове всихання лісів, зниження або втрата врожаїв, ерозійні процеси, пилові бурі;
- зростання незаконних рубок.

Пропозиція до проекту рекомендацій:

- врегулювання механізму фінансування лісового та мисливського господарства, збільшення видатків із загального фонду Державного бюджету на фінансування суспільно значущих заходів(охорона лісів від пожеж, захист від шкідників і хвороб, лісовпорядкування, державний лісовий кадастр та облік лісів,

- інвентаризація та моніторинг лісів, управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду, створення захисних лісових насаджень, наука);
- створення Державного фонду розвитку лісового господарства, кошти якого спрямовуються на покриття дефіциту бюджетних коштів державних лісогосподарських підприємств переважно Півдня та Сходу України для ведення поточної лісогосподарської діяльності (відтворення лісів, охорони і захисту лісів, придбання протипожежної та лісогосподарської техніки і обладнання, поліпшення якісного складу лісів та збереження біорізноманіття тощо);
 - внесення відповідних змін до законів і нормативних актів, зокрема до Бюджетного та Податкового кодексів.

3. Проблема. Погіршення санітарного стану лісів (масове всихання лісів, зокрема соснових лісів Полісся, ялиників Карпат), яке набуває ознак екологічної катастрофи.

Загрози:

– втрата екологічних, соціальних та ресурсних функцій лісів, зниження біологічного різноманіття, розповсюдження шкідників і хвороб лісу, зокрема інвазійних видів.

Передумови виникнення проблеми

Глобальні – зміна клімату, зростання техногенного і антропогенного навантаження на лісові екосистеми.

Законодавчі – занадто зарегульований процес призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, і як наслідок – несвоєчасне їх проведення (довготривале оцінювання санітарних заходів згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»; запровадження «сезону тиші», передбаченого Законом України «Про тваринний світ», що забороняє проводити санітарні рубки свіжозаселених шкідниками деревостанів; обмеження щодо призначення суцільних санітарних рубань та проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів у природно-заповідному фонді.

Організаційні – відсутність бюджетної підтримки лісогосподарських підприємств Півдня та Сходу країни, а також лісозахисних підприємств; відсутність інформації щодо лісопатологічної ситуації, а також відсутність або несвоєчасність проведення санітарних заходів в лісах інших лісокористувачів, які не належать до сфери управління Держлісагентства.

Соціальні – низька інформованість суспільства про роботу лісової галузі, в тому числі щодо проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів; дефіцит кваліфікованих кадрів, що суттєво впливає на своєчасне виявлення ураження насаджень шкідниками та хворобами лісу.

Пропозиція до проекту рекомендацій:

- внесення відповідних змін і доповнень до нормативно-правової бази, зокрема Санітарних правил в лісах України;
- обов'язковість проведення іншими лісокористувачами заходів із захисту лісів від шкідників та хвороб, а також надання інформації щодо лісопатологічної

ситуації;

- впровадження комплексу заходів щодо запобігання всиханню лісів на основі розроблених науково обґрунтованих рекомендацій;
- створення умов для своєчасного проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

4. Проблема. Лісові пожежі.

Загрози:

- ймовірність надзвичайних ситуацій, викликаних великими лісовими пожежами;
- втрата екологічних, соціальних та ресурсних функцій лісів, зниження біологічного різноманіття.

Передумови виникнення проблеми

- припинення фінансування заходів з ведення лісового господарства (проблема 2), погіршення санітарного стану лісів (проблема 3);
- зміна клімату, зростання техногенного і антропогенного навантаження на лісові екосистеми.

Пропозиція до проекту рекомендацій:

- розроблення та впровадження новітніх технологій профілактики, виявлення та своєчасної локалізації лісових пожеж, зокрема з використанням сучасних геоінформаційних систем;
- врегулювання механізму фінансування лісового та мисливського господарства, збільшення видатків на виконання заходів з охорони лісів від пожеж, придбання протипожежної техніки;
- поповнення матеріального резерву, створеного для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 775.

Заступник начальника управління лісового
господарства та відтворення лісів
Держлісагентства

В.І. Матейчик